

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ**  
**«ФАХОВИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ КОЛЕДЖ**  
**КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**  
**імені ВАДИМА ГЕТЬМАНА»**

**НАКАЗ**

« 29 » 12 2022 р.

№ 112-0

Про порядок надання допомоги  
(супроводу) особам, що мають  
спеціальний статус

Відповідно до законів України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», Постанови КМУ від 01 червня 2020р. №587 «Про організацію надання соціальних послуг», здобувачам освіти коледжу, що мають спеціальний статус (особа з інвалідністю, здобувачі освіти з тимчасово окупованих територій, дітей-сиріт, дітей позбавлених батьківського піклування та осіб які перебувають в складних житєвих обставинах) і потребують спеціальної допомоги

**НАКАЗУЮ:**

1. Встановити соціальний супровід особам, які здобувають освіту у коледжі, з метою надання їм своєчасної допомоги відповідно до індивідуальних потреб.
2. Відповідальними особами за соціальний супровід здобувачів освіти під час навчання в коледжі призначити:
  - 2.1. Голік Л.Л. – завідувачку відділення економіки і права;
  - 2.2. Малюх В.В.- завідувачку відділення менеджменту і підприємництва;
  - 2.3. Ящишина В.Я. – завідувач відділення фінансів і маркетингу.
3. Відповідальні за супровід зобов'язанні:
  - 3.1. Своєчасно виявити осіб – здобувачів освіти, які потребують спеціальної допомоги та постійно у період навчання у коледжі, надавати їм допомогу за індивідуальною потребою;
  - 3.2. Систематично надавати цим категоріям консультування та видачу необхідних документів за вимогою;
  - 3.3. Забезпечити пріоритетне право зазначених категорій студентів при зверненні до усіх працівників підрозділів коледжу.
4. Затвердити Правила спілкування з особами з інвалідністю та іншими мало мобільними групами населення ( додаток 1).
5. Інспектору студенського відділу кадрів, даний наказ довести до відома всіх працівників коледжу.
6. Контроль за виконанням цього наказу покладаю на Оксану Волинець, заступника директора з навчальної роботи.

Директор



Валентина МАРУШЕВСЬКА

## ПРАВИЛА

спілкування з особами з інвалідністю, іншими маломобільними групами населення

у Відокремленому структурному підрозділі  
«Фаховий економічний коледж Київського національного економічного  
університету імені Вадима Гетьмана»

*Ці правила розроблені відповідно до рекомендацій “Національної асамблеї людей з інвалідністю України”*

### Вступ.

Головне — ставитись до людей з інвалідністю так само, як і до інших людей, з повагою. В центрі уваги - людина. Складовими такого ставлення є: толерантність, рівноправ'я, розуміння, шанобливість, визнання, сприйнятливість. Завжди зосереджуватись на людині, а не на її інвалідності. Потреби людини можуть бути різними, підхід до задоволення потреб повинен залишатися однаковим для всіх.

**НАЙГОЛОВНІШЕ:** не стороніться людей з інвалідністю. Якщо ви готові вести себе з ними з повагою та розумінням, вони не образяться, якщо ви помилитесь.

### Належна комунікація (етика спілкування).

#### **1. Стежте за вибором слів.**

Необхідно уникати виразів «з обмеженими можливостями», «покалічений», не кажучи вже про «хворий», «з дефектом» і «неповноцінний». Такі слова будуть образливі як для людини з інвалідністю, так і для людини без інвалідності. Також не варто говорити, що хтось «страждає» або «хворіє», та й в цілому краще сказати навіть не «людина з інвалідністю», а просто — «людина».

Вираз «маломобільна людина» так само не працює, адже люди без інвалідності так само можуть стати маломобільними: якщо людині у візку необхідний пандус для комфортного пересування, то людині не у візку необхідні сходи. Прибрати сходи — і що ж це з людьми без інвалідності станеться? Отже, це питання не можливостей та їх обмеження, а забезпечення

тими чи іншими конструкціями для того ж пересування.

Також не варто допускати підміни понять: наприклад, нечуючу людину можна назвати глухою, а неговорячу можна назвати німою, але вони не глухонімі. У випадку з використанням інвалідного крісла, людина пересувається на кріслі-колясці чи у візку, але не на каталці!

В цей же час не потрібно доводити це до нав'язливого страху сказати слабо зрячим «подивися» або слабочуючим «а ти чув про це?». Якщо захотілося покликати людину на візку на прогулянку і звично вирвалося слово «пішли», то не потрібно виправдовуватися і вибачатися за «невідповідну» фразу, адже це виділить людину як особливу, але в поганому сенсі: як нездатну до чого-небудь.

## ***2. Відповідайте на жести ввічливості.***

Під час спілкування з людиною з інвалідністю або з людиною, у якої є будь-який синдром, не варто боятися потиснути їй руку чи обійняти її, якщо у співрозмовника чи співрозмовниці є таке бажання. В цьому немає нічого дивного. Все ж нав'язуватися теж не варто, адже всі унікальні: хтось спокійно ставиться до дотиків, а хтось переймається, аби його чи її простір не порушували, і це не залежить від наявності або відсутності інвалідності.

## ***3. Надавайте допомогу, але тільки коли вона необхідна.***

Не варто допомагати, поки не пояснили, як це зробити. Тим більше, не потрібно намагатися допомогти, якщо не було прохання про це. Знову ж таки, досить уявити ситуацію, коли допомогу пропонують людині без інвалідності: якщо вона відмовляється, ніхто ж не стане нав'язуватися їй, наприклад, вихоплювати сумку? Тим більше не варто торкатися предметів, які люди з інвалідністю використовують для пересування! Це те ж саме, що просто схопити людину за руку.

## ***4. Не робіть людину жертвою.***

Говорячи про жалість до людей з інвалідністю, спочатку варто сказати, що жалість як така взагалі мало кому може допомогти. Це виділяє людину, і в цьому випадку відбувається пряма дискримінація, схожа на «Ти нещасна людина, тому що така, яка є».

Будь-якій людині (і з інвалідністю, і без неї) буде набагато приємніше поговорити про інтереси, продемонструвати якісь особливі вміння, обговорити свої і чужі успіхи і взагалі багато чого, ніж слухати, як їй, напевно, важко жити. До слова, її близьким людям теж краще не говорити, що це жахливо, важко тощо. Вони навряд чи зазнають труднощів в спілкуванні із другом/подругою або родичем, адже ця людина цінна для них незалежно від наявності або відсутності інвалідності.

Все це не скасовує щирого співчуття і співпереживання, бо всім людям

часом потрібна підтримка і розуміння — і тим, у кого інвалідність є, і тим, у кого її немає.

### **5. Будьте ввічливі.**

Звучить банально, однак елементарні правила етикету ніхто не відміняв. У розмові завжди необхідно дозволити співрозмовнику чи співрозмовниці договорити до кінця. Не варто виправляти і договорювати, якщо це людина, у якої труднощі з промовою. У разі, якщо у людини труднощів з промовою немає, все одно не виправляйте і не договорюйте!

• Також важливо встановити з співрозмовником зоровий контакт. Якщо людина сидить, краще присісти поруч, а не дивитися зверхньо — і не важливо, користується людина візком чи ні.

І, звичайно, необхідно зважати на думку свого співрозмовника, поважати його і цінувати.

### **Допомога людині з інвалідністю**

- Не робіть висновків, що особа з інвалідністю потребує допомоги тому, що вона має інвалідність. Те, що вам може здатись “боротьбою” чи подоланням перешкод, для когось може бути гарно скерованим звичайним процесом - у власному темпі та власним шляхом. Завжди спочатку спитайте, і якщо особа з інвалідністю каже вам, що вона не потребує вашої допомоги, просто прийміть цю відповідь. Не нав'язуйте свою допомогу й не ображайтесь, якщо від Вашої пропозиції відмовляться.

- Ніколи не торкайтесь людини з інвалідністю чи їх допоміжних засобів пересування без їх дозволу. Це неввічливо, а також може вплинути на їх рівновагу.

- Якщо вашої допомоги потребує користувач візка, спочатку спитайте людину, куди вона хоче дістатись, а потім проінформуйте, що ви збираєтесь довести її.

- Якщо ви супроводжуєте людину з порушенням зору чи таку, що не бачить, ви маєте дозволити їй взяти вас за лікоть та йти поруч. Завжди коментуйте шлях і маршрут, яким ви йдете. Наприклад: **"За декілька кроків ми повернемо ліворуч"** чи **"Ми підходимо до сходів"**. Коли ви досягли необхідного місця, повідомте людину, де вона знаходиться.

- Якщо людина з інвалідністю має супроводжувача чи собаку поводитря, вона може йти поруч з вами, але не тримаючись за вас. Собаки поводитрі дуже гарно натреновані, тому ви не маєте торкатись до них, годувати, відволікати собаку, бо вона працює.

## Рекомендації із супроводу та взаємодії з людиною з інвалідністю

Коли ви представляєтесь, намагайтесь потиснути руку, навіть якщо рухи руками у людини з інвалідністю обмежені, чи якщо вона має протез. **Запропонуйте допомогу, але почекайте**, поки вона буде прийнята, і надайте цю допомогу у той спосіб, у який вас просить особа. Не ображайтесь на відмову.

**Якщо ви не впевнені** у тому, що саме вам потрібно робити – спитайте.

### Людина з порушенням зору, або незряча людина

У розмові з незрячою людиною завжди звертайтеся **безпосередньо до неї**. **Скажіть людині з порушенням зору хто ви**, представте інших присутніх осіб і розкажіть, де вони знаходяться.

**Запитайте людину, чи вона потребує вашого супроводу і допомоги.**

Не хапайте людину, щоб супроводжувати її, дозвольте їй взяти вашу руку, спитайте, чи хоче вона бути попередженою про сходи, двері та інші перешкоди.

**При супроводі у приміщенні попереджуйте про перешкоди**, які є на шляху, наприклад: "Зараз будуть сходи, двері з порогом".

Завжди кажіть людині, якщо ви відходите назад чи йдете від неї.

Коли ви скеровуєте особу, переконайтесь, що людина знає й розуміє кожную деталь.

**Якщо зайшли до кабінету службової особи, то інформуйте, куди ви прийшли, називайте цю людину і інших присутніх. Якщо збираєтесь читати, попередьте про це.**

**Не замінюйте читання будь-якого документу його переказом.**

Якщо рухаєтесь, то попередьте про це і поясніть чітко, куди потрібно йти.

### Особи, які користуються кріслом колісним.

**Зробити крок назустріч і спитатися, чим можна допомогти.**

Допомога має бути ненав'язливою і не надмірною. Вислухайте, що і як робити. Люди на візку також мають різну фізичну справність, відповідно і допомоги можуть очікувати різної.

Спілкуючись з людиною, яка сидить у візку, намагайтесь знайти можливість спілкуватися з нею на одному рівні. Бажано знайти можливість сісти на стілець і, якщо йдеться про ознайомлення із документами, мати можливість сидіти поруч за столом.

**Не нахиляйтесь і не спирайтесь на крісло колісне чи на інший**

### **допоміжний засіб людини.**

Спитайте людину, чи потребує вона допомоги під час переміщення, при відкриванні дверей, але пам'ятайте, що вона може виконувати ці функції сама. Залиште достатньо місця для тих, хто користується ходунками чи іншими допоміжними засобами під час ходи, не намагайтесь схопити їх допоміжний засіб чи паличку.

Не намагайтесь проявляти співчуття до особи, торкаючись до її голови чи плеча, оскільки це сприймається як патронаж (опіка).

### **Особа з порушеннями слуху, або глуха людина**

**При розмові необхідно дивитися безпосередньо на співрозмовника, повільно і чітко промовляти слова із виразною мімікою. Важливо, щоб джерело світла не було за вашою спиною, бо в такому випадку ваше обличчя буде затінене.**

Дивіться безпосередньо на особу (навіть якщо вона користується послугами перекладача жестової мови) і розмовляйте звичайним голосом, не закриваючи обличчя руками, волоссям тощо.

**Говоріть ясно та чітко, не змінюйте теми розмови. Намагайтесь не використовувати довгих складних речень.**

Будьте терплячі з людьми, які мають труднощі в спілкуванні, не виправляйте їх, не закінчуйте їх речення замість них. Якщо ви не розумієте, попросіть їх повторити сказане. У спілкуванні в нагоді інколи можуть стати ручка і папір. Звичайно, треба писати виразно, не формулювати довгих фраз.